

**ТЭМЫ ПРАКТЫЧНЫХ ЗАНЯТКАЎ
па дысцыпліне**

“ГІСТОРЫЯ КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ”

**для студэнтаў 2 курса (4 семестр)
спецыяльнасці “Музейная справа і ахова гісторыка-
культурнай спадчыны (Гісторыя. Музеалогія)”**

Яшчанка А.Р., Цацарын В.У.

2022/2023 навуч. год

Асноўная літаратура для падрыхтоўкі да ўсіх практычных заняткаў (тэмы № 1-11):

- 1 Лазука Б.А. Гісторыя беларускага мастацтва: У 2 тт. Т. 1. Першабытны лад – XVII ст.; Т. 2. XVIII – пачатак XXI ст. - Мн.: Беларусь, 2007.
- 2 Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі 2-е выд., дап. - Мн.: ВП "Экаперспектыва", 1997 (*і перавыданні*).
- 3 Парашкоў С.А. Гісторыя культуры Беларусі. 2-е выд. - Мн.: Беларус. навука, 2004 (*і перавыданні*).
- 4 Гісторыя беларускага мастацтва: У 6 т. Т. 1-6. - Мн.: Навука і тэхніка, 1987-1994.
- 5 Гісторыі Беларусі: энцыклапедыя: У 6-ці т. - Мн.: БелЭн, 1993-2003.
- 6 Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі: У 5-ці т. - Мн.: БелСЭн імя П.Броўкі, 1984-1987.
- 7 Культура Беларусі: энцыклапедыя. У 6 тт. - Мн.: БелЭн, 2010-2015.
- 8 Нарысы гісторыі культуры Беларусі: У 4 тт. Т. 2. Культура гарадоў ад X – пачатку XX ст. / А.І. Лакотка (гал. рэд.) [і інш.]. – Мн.: Беларус. навука, 2014.

Тэма 1 Гісторыя вывучэння і папулярызацыі культуры Беларусі (4 гадз.)

- 1 Адлюстраванне гісторыі культуры Беларусі на старонках перыядычнага друку.
- 2 Асобныя выданні і публікацыі па гісторыі культуры Беларусі (па выбару студэнта).

Літаратура:

Публікацыі на старонках навуковых і навукова-папулярных часопісаў («Мастацтва» і інш.), альбомныя выданні вядучых выдавецтваў Беларусі: «Беларусь», «Беларуская навука» і інш.

Тэма 2 Культура беларускіх зямель у IX — XIII стст.: архітэктура (2 гадз.)

- 1 Культывая архітэктура.
- 2 Візантыйскія і заходнееўрапейскія ўплывы на архітэктуру Беларусі.
- 3 Полацкая і гродзенская школы дойлідства.

Літаратура:

- 1 Архітэктура Беларусі. Энцыклапедычны даведнік. – Мн.: БелЭн, 1993.
- 2 Архітэктура Беларусі. Нарысы эвалюцыі ва ўсходнеславянскім і еўрапейскім кантэксце: У 4 тт. Т. 1. IX-XIV стст. / пад рэд. А.І. Лакотка [і інш.]. – Мн.: Беларус. навука, 2005.
- 3 Чантурыя В.А. История архитектуры Белоруссии: В 2-х т. Т. 1: Дооктябрьский период. 3-е изд. - Мн.: Вышэйшая школа, 1985.

Тэма 3 Культура беларускіх зямель у IX — XIII стст.: літаратура (2 гадз.)

- 1 Помнікі эпіграфікі і пісьменства. Берасцяныя граматы.
- 2 Неракладная літаратура.
- 3 Арыгінальная літаратура.

Літаратура:

- 1 Гісторыя беларускай літаратуры XI-XIX стагоддзяў: У 2 т. Т.1. Даўняя літаратура: XI - першая палова XVIII стагоддзя. - Мн.: Беларус. навука, 2006.
- 2 Гісторыя беларускай літаратуры. Старажытны перыяд. – Мн.: Вышэйшая школа, 1998.
- 3 Лойка А.А. Старабеларуская літаратура. – Мн., 2001.
- 4 Старажытная беларуская літаратура. Зборнік. 3-е выд. - Мн., 2002 і інш. выданні.

Тэма 4 Культура Беларусі ў XIV — першай палове XVII стст.: архітэктура і горадабудаўніцтва (2 гадз.)

- 1 Горадабудаўніцтва.
- 2 Ваеннае дойдства.
- 3 Культавая архітэктура.
- 4 Архітэктурныя стылі.

Літаратура:

- 1 Архітэктура Беларусі. Энцыклапедычны даведнік. – Мн.: БелЭн, 1993.
- 2 Архітэктура Беларусі. Нарысы эвалюцыі ва ўсходнеславянскім і еўрапейскім кантэксце: У 4 тт. Т. 2. XV - сярэдзіна XVIII ст. / пад рэд. А.І. Лакотка [і інш.]. – Мн.: Беларус. навука, 2006.
- 3 Кулагін А. Каталіцкія храмы Беларусі: энцыкл. даведнік. 2-е выд. - Мн.: БелЭн, 2008.
- 4 Кулагін А. Праваслаўныя храмы на Беларусі: энцыкл. даведнік. - Мн.: БелЭн, 2001.
- 5 Чантурыя В.А. История архитектуры Белоруссии: В 2-х т. Т. 1: Дооктябрьский период. 3-е изд. - Мн.: Вышэйшая школа, 1985.

Тэма 5 Культура Беларусі ў XIV — першай палове XVII стст.: архітэктура і горадабудаўніцтва (4 гадз.)

- 1 Прыватнаўласніцкія замкі: агульная характарыстыка.
- 2 Мірскі замак: архітэктура.
- 3 Несвіжскі замак: архітэктура.
- 4 Мірскі і Несвіжскі замкі як турыстычныя аб'екты. Віртуальная экскурсія по Мірскаму і Несвіжскаму замкам для малодшых узроставак груп*.

Літаратура:

- 1 Архітэктура Беларусі. Нарысы эвалюцыі ва ўсходнеславянскім і еўрапейскім кантэксце: У 4 тт. Т. 2. XV - сярэдзіна XVIII ст. / пад рэд. А.І. Лакотка [і інш.]. – Мн.: Беларус. навука, 2006.
- 2 Лазука Б.А. У засені замкаў і палацаў. - Мн.: Беларусь, 2018.
- 3 Мирский замок. - Мн.: Беларусь, 2012.
- 4 Старинные усадьбы Беларуси. Кореличский район. - Мн.: Беларусь, 2013. - 176 с.
- 5 Чантурыя В.А. История архитектуры Белоруссии: В 2-х т. Т. 1: Дооктябрьский период. 3-е изд. - Мн.: Вышэйшая школа, 1985.
- 6 Шишигина-Потоцкая К.Я. Несвиж и Радзивиллы. - Мн.: Беларусь. 2015.

Тэма 6 Культура Беларусі ў XIV – першай палове XVII стст.: мастацтва, літаратура, адукацыя (2 гадз.)

- 1 Развіццё літаратуры.
- 2 Адукацыя.
- 2 Школьны тэатр.

Літаратура:

- 1 Беларускія летапісы і хронікі. - Мн.: Беларускі кнігазбор, 1997.
- 2 Гісторыя беларускага тэатра: У 3 тт. - Мн.: Навука і тэхніка, 1983-1987.
- 3 Гісторыя беларускай літаратуры XI-XIX стагоддзяў: У 2 т. Т.1. Даўня літаратура: XI - першая палова XVIII стагоддзя. - Мн.: Беларус. навука, 2006.
- 4 Мысліцелі і асветнікі Беларусі X–XIX ст. : энцыкл. давед. / гал. рэд. Б. Сачанка; склад. Г. А. Маслыка. – Мн.: БелЭн, 1995.

- Музыкальный театр Белоруссии: Дооктябрьский период. - Мн.: Наука і тэхніка, 1990.

Тэма 7 Айчынная культура ў другой палове XVII – XVIII стст.: архітэктура (2 гадз.)

- Змяненні ў горадабудаўніцтве.
- Садова-паркавае мастацтва Беларусі.

Літаратура:

- Архітэктура Беларусі: нарысы эвалюцыі ва ўсходнеславянскім і еўрапейскім кантэксце. У 4 тт. Т. 3, кн.1. Другая палова XVIII – першая палова XIX ст. /А.І. Лакотка [і інш.]; навук. рэд. А.І. Лакотка. – Мінск: Беларус. навука, 2007.
- Барока ў беларускай культуры і мастацтве / Пад рэд. В.Ф. Шматава. - Мн.: Бел. навука, 2001.
- Кулагін А. Каталіцкія храмы Беларусі: энцыкл. даведнік. 2-е выд. - Мн.: БелЭн, 2008.
- Кулагін А. Праваслаўныя храмы на Беларусі: энцыкл. даведнік. - Мн.: БелЭн, 2001.
- Лазука Б.А. Гісторыя мастацтваў. 2-е выд., дапрац. - Мн.: Беларусь, 2003.
- Лазука Б.А. У засені замкаў і палацаў. - Мн.: Беларусь, 2018.
- Старинные усадьбы Беларуси. Кореличский район. - Мн.: Беларусь, 2013. - 176 с.
- Федорук А. Садова-парковое искусство Белоруссии. - Мн.: Урожай, 1989.
- Чантурия В.А. История архитектуры Белоруссии: В 2-х т. Т. 1: Дооктябрьский период. 3-е изд. - Мн.: Вышэйшая школа, 1985.

Тэма 8 Айчынная культура ў другой палове XVII - XVIII стст.: літаратура, навука, адукацыя (4 гадз.)

- Літаратура і грамадска-палітычная думка.
- Навука.
- Адукацыя.

Літаратура:

- Гісторыя беларускай літаратуры XI-XIX стагоддзяў: У 2 т. Т.1. Даўняя літаратура: XI - першая палова XVIII стагоддзя. - Мн.: Беларус. навука, 2006.
- Мысліцелі і асветнікі Беларусі X–XIX ст. : энцыкл. давед. / гал. рэд. Б. Сачанка; склад. Г. А. Маслыка. – Мн.: БелЭн, 1995.
- Очерки истории и науки и культуры Беларуси IX – начала XX в. – Мн.: Наука и техника, 1996.

Тэма 9 Айчынная культура ў другой палове XVII - XVIII стст.: тэатр (2 гадз.)

- Прыгонны тэатр.
- Тэатр Беларусі ў еўрапейскім кантэксце.

Літаратура:

- Гісторыя беларускага тэатра: У 3 тт. - Мн.: Навука і тэхніка, 1983 – 1987.

Тэма 10 Выдатныя дзеячы культуры Беларусі ў другой палове XVII - XVIII стст. (2 гадз.)

- Гісторыя айчынай культуры ў персаналіях.
- Помнікі, прысвечаныя выдатным дзеячам культуры Беларусі (да канца XVIII ст).

Літаратура:

Энцыклапедычная літаратура па гісторыі культуры Беларусі і інш.

Тэма 11 Матэрыялы па гісторыі культуры Беларусі ў выкладанні айчыннай гісторыі ў школе (4 гадз.)

1 Абагульненне па курсу: тэарэтычныя высновы і патэнцыял выкарыстання матэрыялаў, прысвечаных культуры Беларусі (до канца XVIII ст.), у педагагічнай дзейнасці ў школе.

2 Фрагмент пробнага ўрока па тэме для школьнікаў сярэдняга звяна* (Тэма або яе фрагмент – па выбару студэнта).

Літаратура:

Вучэбныя дапаможнікі для сярэдняй агульнаадукацыйнай школы (уроки па гісторыі Беларусі), таксама гл. Спіс літаратуры па ўсёй дысцыпліне.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ